15 -ാം കേരള നിയമസഭ

11 -ാം സമ്മേളനം

നക്ഷത്ര ചിഹ്നം ഇല്ലാത്ത ചോദ്യം നം. 2947 **25-06-2024 - ൽ മറുപടിയ്ക്ക്**

ജലസംരക്ഷണ പ്രവർത്തനങ്ങൾ

ചോദ്യം		ഉത്തരം	
ശ്രീ. അനൂപ് ജേക്കബ്		ശ്രീ. റോഷി അഗസ്റ്റിൻ (ജലവിഭവ വകുപ്പ് മന്ത്രി)	
(എ)	ജലസ്രോതസ്സുകൾ മെച്ചപ്പെടുത്തേണ്ടതിന്റെയും ജലസംരക്ഷണ നടപടികൾ ഊർജ്ജിതപ്പെടുത്തേണ്ടതിന്റെയും ആവശ്യകത സംബന്ധിച്ച് പരിശോധന നടത്തിയിട്ടുണ്ടോ; എങ്കിൽ അതിന്റെ കണ്ടെത്തൽ വിശദമാക്കാമോ;	(എ)	ജലസ്രോതസ്സുകൾ മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിന്റെയും ജലസംരക്ഷണ നടപടികൾ ഊർജ്ജിതപ്പെടുത്തുന്നതിന്റെയും ആവശ്യകത സംബന്ധിച്ച് പരിശോധന നടത്തിയിട്ടുണ്ട്. സംസ്ഥാനത്തെ കുളങ്ങൾ, ജലാശയങ്ങൾ, മറ്റ് ജലസ്രോതസ്സുകൾ എന്നിവ സംരക്ഷിച്ച് , പുനരുജ്ജീവിപ്പിച്ച് സംഭരണശേഷി വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള വിവിധ പ്രവർത്തനങ്ങൾ നിർവ്വഹിച്ചുവരുന്നു. കുളങ്ങളിൽ അടിഞ്ഞുകൂടിയിട്ടുള്ള എക്കലും ചെളിയും നീക്കം ചെയ്ത് ജലനിർഗ്ഗമന ചാലുകൾ പ്രവർത്തനസജ്ജമാക്കുക, തോടുകളിൽ അടിഞ്ഞുകൂടിയിട്ടുള്ള ചെളി/ എക്കൽ നീക്കംചെയ്ത് ആവശ്യമുള്ള ഇടങ്ങളിൽ പാർശ്വഭിത്തി സംരക്ഷണം നിർവ്വഹിക്കുക, പുഴകളിലും വലിയതോടുകളിലുമുള്ള തടയണകൾ/റെഗുലേറ്ററുകൾ എന്നിവയ്ക്ക് സമീപം അടിഞ്ഞുകൂടിയിട്ടുള്ള ചെളി/ എക്കൽ/മണൽ എന്നിവ നീക്കം ചെയ്ത് സംഭരണശേഷി പുനസ്ഥാപിച്ച് ജലസംരക്ഷണം ഉറപ്പാക്കുക തുടങ്ങിയ പ്രവൃത്തികളാണ് നിർവഹിച്ചു വരുന്നത്. ഇതിനോടൊപ്പം ജല സംരക്ഷണത്തിനാവശ്യമായ ഘടകങ്ങളായ ചെക്ക് ഡാം/ വി സി ബി/ റെഗുലേറ്ററുകൾ/ മറ്റു ജല സംഭരണ പ്രവൃത്തികളുടെ നിർമ്മാണവും പരിപാലനവും സംബന്ധിച്ച പ്രവൃത്തികൾ, വർഷകാലാരംഭത്തിന് മുമ്പ് നദികളുടെയും തോടുകളുടെയും ഒഴുക്ക് തടയുന്ന തരത്തിലുള്ള മാലിന്യങ്ങളും മണ്ണും നീക്കി ഒഴുക്ക് സുഗമമാക്കുന്നതിനുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾ, നദികളിലെ ജല ലഭ്യത വർദ്ധിപ്പിച്ച് സ്ഥായിയായി നിലനിർത്തുന്നതിന്റെ ഭാഗമായി തടയണകൾ, റെഗുലേറ്ററുകൾ എന്നിവ നിർമ്മിച്ച് വേനൽക്കാലത്തും നീരൊഴുക്ക് നിലനിർത്തു ന്നതിനുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾ എന്നിവ നടപ്പിലാക്കി വരുന്നുണ്ട്.

ഭൂജല ഗുണനിലവാരം, ഭൂജല വിതാനം എന്നിവ നിരീക്ഷിക്കുന്നതിനായി സംസ്ഥാനത്തു നിരീക്ഷണ കിണറുകൾ സ്ഥാപിച്ചിട്ടുണ്ട്. കൂടാതെ ജല ഗുണ നിലവാരവും നിശ്ചിത കാലയളവുകളിൽ ശേഖരിച്ചു പരിശോധന നടത്തിവരുന്നു. ഭൂജല വിതാനം കുറഞ്ഞ മേഖലകളിൽ, ശാസ്ത്രീയമായ പഠനങ്ങൾ നടത്തി പ്രദേശത്തിന് അനുയോജ്യമായ രീതിയിൽ റീചാർജ് പദ്ധതികൾക്കുള്ള പ്രൊപ്പോസലുകൾ തയ്യാറാക്കി ഭൂജല സംരക്ഷണവും, സംപോഷണവും എന്ന പ്ലാൻ പദ്ധതിയിൻ കീഴിൽ നടപ്പിലാക്കി വരുന്നു. മേൽക്കൂര വഴിയുള്ള മഴവെള്ള കൊയ്ത്തിലൂടെ തുറന്ന കിണർ / മഴക്കുഴികൾ/ കുഴൽ കിണർ എന്നിവയിലൂടെയുള്ള ഭൂജല സംപോഷണം, ചെറിയ തടയണയുടെ നിർമ്മാണം, ചെറിയ കുളങ്ങളുടെ നവീകരണം തുടങ്ങിയ പ്രവൃത്തികൾ ഈ പദ്ധതിയിലൂടെ ലക്ഷ്യമിടുന്നു.

ഹരിതകേരളം മിഷന്റെ നേതൃത്വത്തിൽ സംസ്ഥാനത്ത് 227 തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളിൽ ജലബജറ്റ് തയ്യാറാക്കുന്ന പ്രവർത്തനം പൂർത്തിയാക്കിയിട്ടുണ്ട്. കൂടാതെ 208 തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളിൽ ജലബജറ്റ് തയ്യാറാക്കുന്ന പ്രവർത്തനം പുരോഗമിക്കുന്നു. ജലബജറ്റ് തയ്യാറാക്കിയ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളിൽ ജല ദൗർലഭ്യം അനുഭവപ്പെടുന്ന കാലയളവിൽ ജല ലഭ്യത ഉറപ്പാക്കാൻ ഉതകുന്ന തരത്തിൽ ജലസുരക്ഷാ പ്ലാൻ തയ്യാറാക്കി നിർവ്വഹണത്തിലേയ്ക്ക് പോകുന്നതിനുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടന്നുവരുന്നു. നീർച്ചാൽ ശൃംഖലകൾ പൂർണ്ണമായും വീണ്ടെടുത്ത് നീരൊഴുക്ക് സുഗമമാക്കുന്നതിന് ‘സുരക്ഷിതമാക്കാം പശ്ചിമഘട്ടം' എന്ന പേരിൽ ഒരു കാമ്പയിൻ നടന്നു വരുന്നു. നാളിതുവരെ 1044 കി.മീ. നീർച്ചാലുകൾ ഇതിന്റെ ഭാഗമായി പുനരുജ്ജീവിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്.

മഹാത്മാഗാന്ധി ദേശീയ ഗ്രാമീണ തൊഴിലുറപ്പ് പദ്ധതിയുടെ ഭാഗമായി ചെറു നീർത്തടങ്ങളെ ആസ്പദമാക്കി ‘നീരുറവ്' എന്ന പേരിൽ ജലസംരക്ഷണത്തിനുള്ള വിശദമായ പദ്ധതി രേഖ തയ്യാറാക്കി നിർവഹണം നടത്തിവരുന്നു.

മഹാത്മാഗാന്ധി ദേശീയ ഗ്രാമീണ തൊഴിലുറപ്പ് പദ്ധതിയിൽപ്പെടുത്തി 32757 കിലോമീറ്റർ തോടുകളും 3350 കുളങ്ങളും മാലിന്യമുക്തമാക്കി പുനരുജ്ജീവിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. 4982 കുളങ്ങളും 17179 കിണറുകളും നിർമ്മിക്കുകയും 8576 കിണറുകളിൽ റീചാർജ്ജിംഗ് സംവിധാനം ഏർപ്പെടുത്തു കയും

			ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. അതോടൊപ്പം 59743 താൽക്കാലിക തടയണകളും 538 സ്ഥിരം തടയണകളും നിർമ്മിക്കുകയും പുനരുജ്ജീവിപ്പിക്കുന്ന തോടുകളുടെ പാർശ്വ സംരക്ഷണം കയർ ഭൂവസ്ത്രമുപയോഗിച്ച് ബലപ്പെടുത്തുന്ന പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടത്തിവരികയും ചെയ്യുന്നു. കൂടാതെ 22.1 കി.മീ. പുഴകൾ പുനരുജ്ജീവിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്.
(ബി)	ഇതിനായി എന്തെല്ലാം പുതിയ പദ്ധതികളാണ് ആവിഷ്കരിച്ച നടപ്പിലാക്കാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്നതെന്ന് വിശദമാക്കാമോ;	(ബി)	ജലസ്രോതസ്സുകൾ മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിന്റെയും ജലസംരക്ഷണ നടപടികൾ ഊർജ്ജിതപ്പെടുത്തുന്നതിന്റെയും ആവശ്യകത സംബന്ധിച്ച് പരിശോധന നടത്തിയിട്ടുണ്ട്. സംസ്ഥാനത്തെ കുളങ്ങൾ, ജലാശയങ്ങൾ, മറ്റ് ജലസ്രോതസ്സുകൾ എന്നിവ സംരക്ഷിച്ച , പുനരുജ്ജീവിപ്പിച്ച സംഭരണശേഷി വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള വിവിധ പ്രവർത്തനങ്ങൾ നിർവ്വഹിച്ചുവരുന്നു. കുളങ്ങളിൽ അടിഞ്ഞുകൂടിയിട്ടുള്ള എക്കലും ചെളിയും നീക്കം ചെയ്ത് ജലനിർഗ്ഗമന ചാലുകൾ പ്രവർത്തനസജ്ജമാക്കുക, തോടുകളിൽ അടിഞ്ഞുകൂടിയിട്ടുള്ള ചെളി/ എക്കൽ നീക്കംചെയ്ത് ആവശ്യമുള്ള ഇടങ്ങളിൽ പാർശ്വഭിത്തി സംരക്ഷണം നിർവ്വഹിക്കുക, പുഴകളിലും വലിയതോടുകളിലുമുള്ള തടയണകൾ/റെഗുലേറ്ററുകൾ എന്നിവയ്ക്ക് സമീപം അടിഞ്ഞുകൂടിയിട്ടുള്ള ചെളി/ എക്കൽ/മണൽ എന്നിവ നീക്കം ചെയ്ത് സംഭരണശേഷി പുനസ്ഥാപിച്ച് ജലസംരക്ഷണം ഉറപ്പാക്കുക തുടങ്ങിയ പ്രവൃത്തികളാണ് നിർവഹിച്ചു വരുന്നത്. ഇതിനോടൊപ്പം ജല സംരക്ഷണത്തിനാവശ്യമായ ഘടകങ്ങളായ ചെക്ക് ഡാം/ വി സി ബി/ റെഗുലേറ്ററുകൾ/ മറ്റു ജല സംഭരണ പ്രവൃത്തികളുടെ നിർമ്മാണവും പരിപാലനവും സംബന്ധിച്ച പ്രവൃത്തികൾ, വർഷകാലാരംഭത്തിന് മുമ്പ് നദികളുടെയും തോടുകളുടെയും ഒഴുക്ക് തടയുന്ന തരത്തിലുള്ള മാലിന്യങ്ങളും മണ്ണും നീക്കി ഒഴുക്ക് സുഗമമാക്കുന്നതിനുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾ, നദികളിലെ ജല ലഭ്യത വർദ്ധിപ്പിച്ച് സ്ഥായിയായി നിലനിർത്തുന്നതിന്റെ ഭാഗമായി തടയണകൾ, റെഗുലേറ്ററുകൾ എന്നിവ നിർമ്മിച്ച് വേനൽക്കാലത്തും നീരൊഴുക്ക് നിലനിർത്തു ന്നതിനുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾ എന്നിവ നടപ്പിലാക്കി വരുന്നുണ്ട്. ഭൂജല ഗുണനിലവാരം, ഭൂജല വിതാനം എന്നിവ നിരീക്ഷിക്കുന്നതിനായി സംസ്ഥാനത്തു നിരീക്ഷണ കിണറുകൾ സ്ഥാപിച്ചിട്ടുണ്ട്. കൂടാതെ ജല ഗുണ നിലവാരവും നിശ്ചിത കാലയളവുകളിൽ ശേഖരിച്ച പരിശോധന നടത്തിവരുന്നു. ഭൂജല വിതാനം കുറഞ്ഞ മേഖലകളിൽ, ശാസ്ത്രീയമായ പഠനങ്ങൾ

നടത്തി പ്രദേശത്തിന് അനുയോജ്യമായ രീതിയിൽ റീചാർജ് പദ്ധതികൾക്കുള്ള പ്രൊപ്പോസലുകൾ തയ്യാറാക്കി ഭൂജല സംരക്ഷണവും, സംപോഷണവും എന്ന പ്ലാൻ പദ്ധതിയിൻ കീഴിൽ നടപ്പിലാക്കി വരുന്നു. മേൽക്കൂര വഴിയുള്ള മഴവെള്ള കൊയ്ത്തിലൂടെ തുറന്ന കിണർ / മഴക്കുഴികൾ/ കുഴൽ കിണർ എന്നിവയിലൂടെയുള്ള ഭൂജല സംപോഷണം, ചെറിയ തടയണയുടെ നിർമ്മാണം, ചെറിയ കുളങ്ങളുടെ നവീകരണം തുടങ്ങിയ പ്രവൃത്തികൾ ഈ പദ്ധതിയിലൂടെ ലക്ഷ്യമിടുന്നു.

ഹരിതകേരളം മിഷന്റെ നേതൃത്വത്തിൽ സംസ്ഥാനത്ത് 227 തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളിൽ ജലബജറ്റ് തയ്യാറാക്കുന്ന പ്രവർത്തനം പൂർത്തിയാക്കിയിട്ടുണ്ട്. കൂടാതെ 208 തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളിൽ ജലബജറ്റ് തയ്യാറാക്കുന്ന പ്രവർത്തനം പുരോഗമിക്കുന്നു. ജലബജറ്റ് തയ്യാറാക്കിയ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളിൽ ജല ദൗർലഭ്യം അനുഭവപ്പെടുന്ന കാലയളവിൽ ജല ലഭ്യത ഉറപ്പാക്കാൻ ഉതകുന്ന തരത്തിൽ ജലസുരക്ഷാ പ്ലാൻ തയ്യാറാക്കി നിർവ്വഹണത്തിലേയ്ക്ക് പോകുന്നതിനുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടന്നുവരുന്നു. നീർച്ചാൽ ശൃംഖലകൾ പൂർണ്ണമായും വീണ്ടെടുത്ത് നീരൊഴുക്ക് സുഗമമാക്കുന്നതിന് ‘സുരക്ഷിതമാക്കാം പശ്ചിമഘട്ടം' എന്ന പേരിൽ ഒരു കാമ്പയിൻ നടന്നു വരുന്നു. നാളിതുവരെ 1044 കി.മീ. നീർച്ചാലുകൾ ഇതിന്റെ ഭാഗമായി പുനരുജ്ജീവിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്.

മഹാത്മാഗാന്ധി ദേശീയ ഗ്രാമീണ തൊഴിലുറപ്പ് പദ്ധതിയുടെ ഭാഗമായി ചെറു നീർത്തടങ്ങളെ ആസ്പദമാക്കി ‘നീരുറവ്' എന്ന പേരിൽ ജലസംരക്ഷണത്തിനുള്ള വിശദമായ പദ്ധതി രേഖ തയ്യാറാക്കി നിർവഹണം നടത്തിവരുന്നു.

മഹാത്മാഗാന്ധി ദേശീയ ഗ്രാമീണ തൊഴിലുറപ്പ് പദ്ധതിയിൽപ്പെടുത്തി 32757 കിലോമീറ്റർ തോടുകളും 3350 കുളങ്ങളും മാലിന്യമുക്തമാക്കി പുനരുജ്ജീവിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. 4982 കുളങ്ങളും 17179 കിണറുകളും നിർമ്മിക്കുകയും 8576 കിണറുകളിൽ റീചാർജ്ജിംഗ് സംവിധാനം ഏർപ്പെടുത്തു കയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. അതോടൊപ്പം 59743 താൽക്കാലിക തടയണകളും 538 സ്ഥിരം തടയണകളും നിർമ്മിക്കുകയും പുനരുജ്ജീവിപ്പിക്കുന്ന തോടുകളുടെ പാർശ്വ സംരക്ഷണം കയർ ഭൂവസ്ത്രമുപയോഗിച്ച് ബലപ്പെടുത്തുന്ന പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടത്തിവരികയും

			ചെയ്യുന്നു. കൂടാതെ 22.1 കി.മീ. പുഴകൾ പുനരുജ്ജീവിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്.
(സി)	ജലസ്രോതസ്സുകൾ സംരക്ഷിക്കുന്നതിനും നദികളുടെ സ്വാഭാവിക ഒഴുക്കു നിലനിർത്തുന്നതിനുമായി എന്തെല്ലാം നടപടികളാണ് സ്വീകരിക്കാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്നതെന്ന് വിശദമാക്കാമോ?	(സി)	ജലസ്രോതസ്സുകൾ മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിന്റെയും ജലസംരക്ഷണ നടപടികൾ ഊർജ്ജിതപ്പെടുത്തുന്നതിന്റെയും ആവശ്യകത സംബന്ധിച്ച് പരിശോധന നടത്തിയിട്ടുണ്ട്. സംസ്ഥാനത്തെ കുളങ്ങൾ, ജലാശയങ്ങൾ, മറ്റ് ജലസ്രോതസ്സുകൾ എന്നിവ സംരക്ഷിച്ചു , പുനരുജ്ജീവിപ്പിച്ചു സംഭരണശേഷി വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള വിവിധ പ്രവർത്തനങ്ങൾ നിർവ്വഹിച്ചുവരുന്നു. കുളങ്ങളിൽ അടിഞ്ഞുകൂടിയിട്ടുള്ള എക്കലും ചെളിയും നീക്കം ചെയ്ത് ജലനിർഗ്ഗമന ചാലുകൾ പ്രവർത്തനസജ്ജമാക്കുക, തോടുകളിൽ അടിഞ്ഞുകൂടിയിട്ടുള്ള ചെളി/ എക്കൽ നീക്കംചെയ്ത് ആവശ്യമുള്ള ഇടങ്ങളിൽ പാർശ്വഭിത്തി സംരക്ഷണം നിർവ്വഹിക്കുക, പുഴകളിലും വലിയതോടുകളിലുമുള്ള തടയണകൾ/റെഗുലേറ്ററുകൾ എന്നിവയ്ക്ക് സമീപം അടിഞ്ഞുകൂടിയിട്ടുള്ള ചെളി/ എക്കൽ/മണൽ എന്നിവ നീക്കം ചെയ്ത് സംഭരണശേഷി പുനസ്ഥാപിച്ച് ജലസംരക്ഷണം ഉറപ്പാക്കുക തുടങ്ങിയ പ്രവൃത്തികളാണ് നിർവഹിച്ചു വരുന്നത്. ഇതിനോടൊപ്പം ജല സംരക്ഷണത്തിനാവശ്യമായ ഘടകങ്ങളായ ചെക്ക് ഡാം/ വി സി ബി/ റെഗുലേറ്ററുകൾ/ മറ്റു ജല സംഭരണ പ്രവൃത്തികളുടെ നിർമ്മാണവും പരിപാലനവും സംബന്ധിച്ച പ്രവൃത്തികൾ, വർഷകാലാരംഭത്തിന് മുമ്പ് നദികളുടെയും തോടുകളുടെയും ഒഴുക്ക് തടയുന്ന തരത്തിലുള്ള മാലിന്യങ്ങളും മണ്ണും നീക്കി ഒഴുക്ക് സുഗമമാക്കുന്നതിനുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾ, നദികളിലെ ജല ലഭ്യത വർദ്ധിപ്പിച്ച് സ്ഥായിയായി നിലനിർത്തുന്നതിന്റെ ഭാഗമായി തടയണകൾ, റെഗുലേറ്ററുകൾ എന്നിവ നിർമ്മിച്ച് വേനൽക്കാലത്തും നീരൊഴുക്ക് നിലനിർത്തു ന്നതിനുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾ എന്നിവ നടപ്പിലാക്കി വരുന്നുണ്ട്. ഭൂജല ഗുണനിലവാരം, ഭൂജല വിതാനം എന്നിവ നിരീക്ഷിക്കുന്നതിനായി സംസ്ഥാനത്തു നിരീക്ഷണ കിണറുകൾ സ്ഥാപിച്ചിട്ടുണ്ട്. കൂടാതെ ജല ഗുണ നിലവാരവും നിശ്ചിത കാലയളവുകളിൽ ശേഖരിച്ചു പരിശോധന നടത്തിവരുന്നു. ഭൂജല വിതാനം കുറഞ്ഞ മേഖലകളിൽ, ശാസ്ത്രീയമായ പഠനങ്ങൾ നടത്തി പ്രദേശത്തിന് അനുയോജ്യമായ രീതിയിൽ റീചാർജ് പദ്ധതികൾക്കുള്ള പ്രൊപ്പോസലുകൾ തയ്യാറാക്കി ഭൂജല സംരക്ഷണവും, സംപോഷണവും എന്ന പ്ലാൻ പദ്ധതിയിൻ കീഴിൽ നടപ്പിലാക്കി വരുന്നു. മേൽക്കൂര വഴിയുള്ള മഴവെള്ള കൊയ്ത്തിലൂടെ തുറന്ന

			കിണർ / മഴക്കുഴികൾ/ കുഴൽ കിണർ എന്നിവയിലൂടെയുള്ള ഭൂജല സംപോഷണം, ചെറിയ തടയണയുടെ നിർമ്മാണം, ചെറിയ കുളങ്ങളുടെ നവീകരണം തുടങ്ങിയ പ്രവൃത്തികൾ ഈ പദ്ധതിയിലൂടെ ലക്ഷ്യമിടുന്നു. ഹരിതകേരളം മിഷന്റെ നേതൃത്വത്തിൽ സംസ്ഥാനത്ത് 227 തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളിൽ ജലബജറ്റ് തയ്യാറാക്കുന്ന പ്രവർത്തനം പൂർത്തിയാക്കിയിട്ടുണ്ട്. കൂടാതെ 208 തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളിൽ ജലബജറ്റ് തയ്യാറാക്കുന്ന പ്രവർത്തനം പുരോഗമിക്കുന്നു. ജലബജറ്റ് തയ്യാറാക്കിയ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളിൽ ജല ദൗർലഭ്യം അനുഭവപ്പെടുന്ന കാലയളവിൽ ജല ലഭ്യത ഉറപ്പാക്കാൻ ഉതകുന്ന തരത്തിൽ ജലസുരക്ഷാ പ്ലാൻ തയ്യാറാക്കി നിർവ്വഹണത്തിലേയ്ക്ക് പോകുന്നതിനുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടന്നുവരുന്നു. നീർച്ചാൽ ശൃംഖലകൾ പൂർണ്ണമായും വീണ്ടെടുത്ത് നീരൊഴുക്ക് സുഗമമാക്കുന്നതിന് 'സുരക്ഷിതമാക്കാം പശ്ചിമഘട്ടം' എന്ന പേരിൽ ഒരു കാമ്പയിൻ നടന്നു വരുന്നു. നാളിതുവരെ 1044 കി.മീ. നീർച്ചാലുകൾ ഇതിന്റെ ഭാഗമായി പുനരുജ്ജീവിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. മഹാത്മാഗാന്ധി ദേശീയ ഗ്രാമീണ തൊഴിലുറപ്പ് പദ്ധതിയുടെ ഭാഗമായി ചെറു നീർത്തടങ്ങളെ ആസ്പദമാക്കി 'നീരുറവ്' എന്ന പേരിൽ ജലസംരക്ഷണത്തിനുള്ള വിശദമായ പദ്ധതി രേഖ തയ്യാറാക്കി നിർവഹണം നടത്തിവരുന്നു. മഹാത്മാഗാന്ധി ദേശീയ ഗ്രാമീണ തൊഴിലുറപ്പ് പദ്ധതിയിൽപ്പെടുത്തി 32757 കിലോമീറ്റർ തോടുകളും 3350 കുളങ്ങളും മാലിന്യമുക്തമാക്കി പുനരുജ്ജീവിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. 4982 കുളങ്ങളും 17179 കിണറുകളും നിർമ്മിക്കുകയും 8576 കിണറുകളിൽ റീചാർജ്ജിംഗ് സംവിധാനം ഏർപ്പെടുത്തു കയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. അതോടൊപ്പം 59743 താൽക്കാലിക തടയണകളും 538 സ്ഥിരം തടയണകളും നിർമ്മിക്കുകയും പുനരുജ്ജീവിപ്പിക്കുന്ന തോടുകളുടെ പാർശ്വ സംരക്ഷണം കയർ ഭൂവസ്ത്രമുപയോഗിച്ച് ബലപ്പെടുത്തുന്ന പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടത്തിവരികയും ചെയ്യുന്നു. കൂടാതെ 22.1 കി.മീ. പുഴകൾ പുനരുജ്ജീവിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്.

സെക്ഷൻ ഓഫീസർ